DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)

3. maj 2001 *

I de forenede sager C-76/98 P og C-77/98 P,

Ajinomoto Co., Inc., Tokyo (Japan), ved avvocato M. Siragusa, Rechtsanwalt T. Müller-Ibold, og solicitor V. Donaldson, og med valgt adresse i Luxembourg,

og

The NutraSweet Company, Deerfield (USA), ved avocat J.-F. Bellis og avvocato F. Di Gianni, og med valgt adresse i Luxembourg,

appellanter,

angående appel af dom afsagt den 18. december 1997 af De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans (Femte Udvidede Afdeling) i de forenede sager T-159/94 og T-160/94, Ajinomoto og NutraSweet mod Rådet (Sml. II, s. 2461), hvorunder der er nedlagt påstand om ophævelse af denne dom,

* Processprog: engelsk.

de andre parter i appelsagen:

Rådet for Den Europæiske Union ved G. Houttuin og S. Marquardt, som befuldmægtigede, bistået af Rechtsanwälte H.-J. Rabe og G.M. Berrish, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt i første instans,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved N. Khan, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg,

intervenient i første instans,

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, C. Gulmann, og dommerne V. Skouris (refererende dommer), J.-P. Puissochet, R. Schintgen og F. Macken,

generaladvokat: P. Léger
justitssekretær: ekspeditionssekretær H.A. Rühl,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at parterne har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 25. maj 2000, hvorunder Ajinomoto Co., Inc. var repræsenteret af T. Müller-Ibold, The NutraSweet Company af J.-F. Bellis og F. Di Gianni, Rådet af G.M. Berrish og Kommissionen af V. Kreuschitz, som befuldmægtiget, bistået af N. Khan,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 5. oktober 2000,

afsagt følgende

Dom

1 Ved appelskrifter indleveret til Domstolens Justitskontor den 20. marts 1998 har Ajinomoto Co., Inc. (herefter »Ajinomoto«) i sag C-76/98 P, og The NutraSweet Company (herefter »NutraSweet«) i sag C-77/98 P, i medfør af artikel 49 i EF-statutten for Domstolen hver især iværksat appel af dom afsagt af Retten i Første Instans den 18. december 1997 i de forenede sager T-159/94 og T-160/94, Ajinomoto og NutraSweet mod Rådet (Sml. II, s. 2461, herefter »den appellerede dom«), hvorved Retten frifandt Rådet for appellanternes påstand om annullation af Rådets forordning (EØF) nr. 1391/91 af 27. maj 1991 om indførelse af en endelig antidumpingtold på importen af aspartam med oprindelse i Japan og Amerikas Forenede Stater (EFT L 134, s. 1).

2 Ved kendelse afsagt af Domstolens præsident den 13. maj 1998 blev sag C-76/98 P og sag C-77/98 P forenet med henblik på den skriftlige forhandling, den mundtlige forhandling og domsafsigelsen.

De relevante retsregler

3 Artikel 2, stk. 1, i Rådets forordning (EØF) nr. 2423/88 af 11. juli 1988 om beskyttelse mod dumpingimport eller subsidieret import fra lande, der ikke er medlemmer af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab (EFT L 209 s. 1, herefter »grundforordningen«), har følgende ordlyd:

»En antidumpingtold kan opkræves for enhver dumpingvare, når en sådan vare ved overgang til fri omsætning i Fællesskabet forvolder skade.«

4 I forordningens artikel 2, stk. 2, er det fastsat:

»En indført vare betragtes som en dumpingvare, når dens eksportpris til Fællesskabet er lavere end den normale værdi af samme vare.«

5 Grundforordningens artikel 2, stk. 3, litra a) og b), lyder som følger:

»For så vidt angår denne forordning forstås ved den normale værdi:

a) den sammenlignelige pris, der faktisk er betalt eller skal betales i normal handel for samme vare til forbrug i eksport- eller oprindelseslandet. [...]

b) såfremt samme vare ikke sælges i normal handel på eksportlandets eller oprindelseslandets hjemmemarked, eller såfremt et sådant salg ikke muliggør en passende sammenligning:

i) den sammenlignelige pris for samme vare, når denne udføres til et tredjeland, idet denne pris kan være den højeste eksportpris, men bør være en repræsentativ pris, eller

ii) den beregnede værdi, fastsat ved sammenlægning af produktionsomkostningerne og en rimelig fortjenstmargen. [...]«

6 Grundforordningens artikel 2, stk. 6, er affattet således:

»Indføres en vare ikke direkte fra oprindelseslandet, men udføres til Fællesskabet fra et andet land, er den normale værdi den sammenlignelige pris, der faktisk er betalt, eller som skal betales for samme vare på enten eksportlandets eller oprindelseslandets hjemmemarked. Sidstnævnte kunne for eksempel være et egnet grundlag, såfremt varen blot forsendes i transit gennem eksportlandet, eller hvis sådanne varer ikke produceres i eksportlandet, eller når der ikke findes nogen sammenlignelig pris for disse varer i eksportlandet.«

De faktiske omstændigheder i sagen og retsforhandlingerne for Retten

7 Det fremgår af den appellerede dom, at aspartam, et sukkersurrogat, er et sødemiddel, der hovedsagelig anvendes i levnedsmidler. Det blev udviklet i 1965 af en forsker i det amerikanske selskab G.D. Searle & Co., nu NutraSweet. NutraSweet opnåede herefter patent på aspartam i USA og i flere medlemsstater. Selskabet havde patentbeskyttelse i Tyskland indtil 1986, i Det Forenede Kongerige indtil 1987, i andre lande i Fællesskabet indtil 1988 og i USA indtil 1991.

8 I undersøgelsesperioden, dvs. 1. januar 1989 — 31. december 1989, var NutraSweet den eneste producent af aspartam i USA. Ajinomoto var den eneste producent af aspartam i Japan. Bortset fra enkelte direkte salg fra NutraSweet til uafhængige kunder i Fællesskabet eller i USA med henblik på eksport til

Fællesskabet blev aspartam forhandlet i Fællesskabet gennem et fælles datterselskab af NutraSweet og Ajinomoto, det schweiziske selskab NutraSweet AG.

9 På baggrund af klager indgivet af den eneste producent af aspartam i Fællesskabet, Holland Sweetener Company vof, offentliggjorde Kommissionen den 3. marts 1990 en meddelelse (90/C 52/06) om indledning af en antidumpingprocedure vedrørende importen af aspartam med oprindelse i Japan og Amerikas Forenede Stater (EFT C 52, s. 12).

10 Da Kommissionen havde fastslået, at Ajinomoto og NutraSweet udøvede dumping, blev den omhandlede import pålagt en foreløbig antidumpingtold ved Kommissionens forordning (EØF) nr. 3421/90 af 26. november 1990 om indførelse af en midlertidig antidumpingtold på importen af aspartam med oprindelse i Japan og Amerikas Forenede Stater (EFT L 330, s. 16).

11 En endelig antidumpingtold blev pålagt denne import ved forordning nr. 1391/91. Det fremgår af denne forordnings artikel 2, at beløb, for hvilke der er stillet sikkerhed i form af midlertidig antidumpingtold, kan opkræves endeligt med en sats svarende til den endelige told, der er indført.

12 Såvel i forordning nr. 3421/90 som i forordning nr. 1391/91 er den normale værdi i overensstemmelse med grundforordningens artikel 2, stk. 3, litra a), beregnet som det vægtede gennemsnit af den indenlandske pris minus enhver form for rabat, dvs. som den pris, der faktisk er betalt eller skal betales i normal handel for samme vare til forbrug i USA. Den normale værdi for aspartam med

oprindelse i Japan, som først var eksporteret til USA og derfra videre til Fællesskabet, var ligeledes i medfør af grundforordningens artikel 2, stk. 6, blevet beregnet som den pris, der faktisk er betalt eller skal betales på det amerikanske hjemmemarked.

13 I øvrigt er den antidumpingtold, der er indført ved forordning nr. 3421/90 og nr. 1391/91, beregnet på grundlag af den skade, som erhvervsgrenen i Fællesskabet har lidt, og ikke på grundlag af dumpingmargenen.

14 Det var på denne baggrund, at Ajinomoto og NutraSweet anlagde sag med påstand om annullation af forordning nr. 1391/91 og om tilbagebetaling af den midlertidige og endelige antidumpingtold, som var opkrævet i henhold til denne forordning og forordning nr. 3421/90.

15 Til støtte for deres søgsmål for Retten fremsatte appellanterne navnlig følgende anbringender:

— Appellanterne anførte for det første, at grundforordningens artikel 2, stk. 3, var blevet tilsidesat derved, at fællesskabsinstitutionerne havde fastlagt den normale værdi på grundlag af prisen i USA, hvor der gjaldt en patentbeskyttelse. Disse priser kunne ikke gyldigt sammenlignes med eksportpriserne til Fællesskabet, hvor aspartam ikke længere var patentbeskyttet. Ifølge appellanterne skulle fællesskabsinstitutionerne derfor i stedet have beregnet dumpingen på grundlag af en normalværdi, der var beregnet i henhold til grundforordningens artikel 2, stk. 3, litra b), nr. ii). Efter appellanternes opfattelse havde Rådet endvidere tilsidesat sin begrundelsespligt, idet det ikke havde angivet grundene til, at de priser, der var omfattet af patentbeskyttelsen, kunne sammenlignes med eksportpriserne til Fællesskabet.

— Ajinomoto gjorde dernæst gældende, at grundforordningens artikel 2, stk. 3 og 6, var blevet tilsidesat derved, at fællesskabsinstitutionerne ikke havde fastlagt den normale værdi for aspartam fremstillet i Japan på grundlag af prisen i Japan, men på grundlag af prisen i USA, en pris, som på grund af patentbeskyttelsen ikke kunne sammenlignes med prisen på fællesmarkedet.

— Endelig fremførte appellanterne, at væsentlige formforskrifter samt grundforordningens artikel 7, stk. 4, litra a) og b), samt artikel 8, stk. 4, var blevet tilsidesat. Appellanterne gjorde bl.a. gældende, at deres ret til kontradiktion var blevet tilsidesat derved, at de ikke inden indførelsen af den midlertidige antidumpingtold var blevet underrettet om de vigtigste kendsgerninger og betragtninger, på baggrund af hvilke det påtænktes at indføre den pågældende told.

Den appellerede dom

16 I den appellerede dom gav Retten ikke appellanterne medhold. Navnlig for så vidt angår det første anbringende, som er omtalt i præmis 15 i denne dom, fastslog Retten følgende:

»126 Det bemærkes, at en indførelse af antidumpingtold i henhold til grundforordningen ikke er underlagt andre betingelser, end at der anvendes forskellige priser på henholdsvis hjemmemarkedet (her markedet i USA) og eksportmarkedet (her markedet i Fællesskabet), og at denne prisforskel forvolder skade.

127 Kriterierne vedrørende markedsstrukturen og graden af konkurrence er ikke i sig selv afgørende for at vælge en anvendelse af en beregnet værdi som den normale værdi frem for en anvendelse af de faktiske priser som grundlag for denne værdi, når de faktiske priser er et resultat af markedsvilkårene. Som Kommissionen anførte i sin forordning [nr. 3421/90] (16. betragtning, der bekræftes ved ottende betragtning til rådsforordningen [nr. 3191/91]), er 'en forskel i priselasticiteten mellem det amerikanske marked og EF-markedet [...] en forudsætning for forskelle i prisen', således at 'dumping aldrig kunne sanktioneres', såfremt der skulle tages hensyn hertil. Sagsøgerne har ikke godtgjort, at de priser, på grundlag af hvilke den normale værdi blev fastlagt, ikke var et resultat af markedsvilkårene eller ikke afspejlede den faktiske situation på markedet i USA, således at det savnede grundlag at anvende en normal værdi i form af en beregnet værdi frem for en normal værdi fastlagt på grundlag af de priser, der rent faktisk blev betalt på markedet i USA.

128 Endelig er den anfægtede forordning ikke udtryk for, at NSC [NutraSweet] er blevet frataget sine amerikanske patentrettigheder, idet forordningen ikke har gjort indgreb i sagsøgerens ret til at udelukke alle andre fra at fremstille og forhandle aspartam i USA, nærmere bestemt indtil udløbet af patentets gyldighedsperiode, ligesom forordningen ikke har grebet ind i sagsøgerens ret til på dette marked at anvende så høje priser som muligt. Det bemærkes herved, at patenthaverens eneret til fremstilling og forhandling har til formål at bidrage til dækning af udgifterne til forsknings- og udviklingsbestræbelser, ikke alene i forbindelse med succesrige projekter, men også i forbindelse med projekter, der er uden resultat. Dette forhold er udtryk for en yderligere økonomisk grund til ved fastlæggelsen af den normale værdi at gå ud fra de priser, der anvendes som led i et patent.

129 Det må herefter fastslås, at sagsøgerne ikke har godtgjort, at fællesskabsinstitutionerne anlagde en forkert retlig vurdering eller et åbenbart fejlskøn for så vidt angår de faktiske omstændigheder ved at fastlægge den normale værdi for importeret aspartam på grundlag af de priser, der blev anvendt i USA som led i en patentbeskyttelse.«

17 Hvad angår klagepunktet om den manglende begrundelse for valget af priserne i USA som grundlag for fastlæggelsen af den normale værdi fastslog Retten — efter

at den havde bemærket, at forordning nr. 1391/91 bekræftede, hvad der i den henseende var anført i forordning nr. 3421/90 — i den appellerede doms præmis 131, 132 og 133, at begrundelsen i 18. betragtning til sidstnævnte forordning opfyldte kravene i henhold til retspraksis, og at forordning nr. 1391/91 således var tilstrækkeligt begrundet.

18 Herefter forkastede Retten det første af de anbringender, der er nævnt i præmis 15 i nærværende dom.

19 Retten forkastede også det andet anbringende, idet den bl.a. i den appellerede doms præmis 180 fastslog, at sagsøgeren blot havde anført, at prisen på hjemmemarkedet i USA ikke kunne lægges til grund, da den pågældende vare var omfattet af et patent. Ajinomoto fandtes af de grunde, der er anført i den appellerede doms præmis 126-129, ikke at have godtgjort, at prisen ikke var sammenlignelig.

20 For så vidt angår tilsidesættelsen af appellanternes ret til kontradiktion fastslog Retten i den appellerede doms præmis 87:

»Selv om man går ud fra det af sagsøgerne anførte, hvorefter en overholdelse af kontradiktionsprincippet forudsætter, at importørerne bliver underrettet om de vigtigste kendsgerninger og betragtninger, på grundlag af hvilke det påtænkes at indføre midlertidig told, kan en manglende iagttagelse af de pågældende rettigheder ikke i sig selv medføre, at forordningen om indførelse af endelig told er behæftet med mangler. En forordning om indførelse af endelig told er en selvstændig forordning i forhold til den pågældende forordning om indførelse af midlertidig told, også selv om den har sammenhæng med denne forordning i et sådant omfang, at den under visse omstændigheder træder i stedet for den (Domstolens domme af 5.10.1988, sag 56/85, Brother Industries mod Kommis-

sionen, Sml. s. 5655, præmis 6, og forenede sager 294/86 og 77/87, Technointorg mod Kommissionen og Rådet, Sml. s. 6077, præmis 12, Domstolens dom af 11.7.1990, forenede sager C-305/86 og C-160/87, Neotype Techmashexport mod Kommissionen og Rådet, Sml. I, s. 2945, præmis 13, og Rettens kendelse af 10.7.1996, sag T-208/95, Miwon mod Kommissionen, Sml. II, s. 635, præmis 20), således at spørgsmålet om gyldigheden af en forordning om indførelse af endelig told skal vurderes på grundlag af de regler, der er gældende på tidspunktet for dens udstedelse. For så vidt en mangel ved den procedure, der har ført til udstedelsen af den pågældende forordning om indførelse af midlertidig told, er blevet afhjulpet under den procedure, der har ført til udstedelsen af forordningen om indførelse af endelig told, medfører det forhold, at forordningen om indførelse af midlertidig told har været retsstridig, ikke, at det samme er tilfældet med forordningen om indførelse af endelig told. Det er kun, såfremt manglen ikke er blevet afhjulpet, eller forordningen om indførelse af endelig told henviser til forordningen om indførelse af midlertidig told, at det forhold, at sidstnævnte forordning har været retsstridig, medfører, at forordningen om indførelse af endelig told er retsstridig«.

21 Efterfølgende, nemlig i den appellerede doms præmis 88-119, fastslog Retten, at sagsøgernes ret til kontradiktion var blevet overholdt i forbindelse med den administrative procedure, der gik forud for vedtagelsen af forordning nr. 1391/91 om indførelse af en endelig told og om endelig opkrævning af den midlertidige told. Retten tiltrådte herefter ikke dette annullationsanbringende fra sagsøgernes side.

Appellerne

22 I appelskrifterne har appellanterne nedlagt påstand om, at den afsagte dom ophæves, og om, at Domstolen annullerer forordning nr. 1391/91 i forbindelse med afgørelsen af sagens realitet for så vidt forordningen omfatter appellanterne, samt om, at Rådet tilpligtes at betale sagens omkostninger for begge instanser.

23 Rådet og Kommissionen har for Domstolen nedlagt påstand om, at appellen forkastes og om, at appellanterne tilpligtes at betale sagens omkostninger.

24 Til støtte for appellen har appellanterne fremsat to fælles anbringender. De hævder, at Retten har foretaget en urigtig retsanvendelse for så vidt angår:

— fortolkningen af grundforordningens artikel 2, stk. 3, og rækkevidden af begrundelsespligten i EF-traktatens artikel 190 (nu artikel 253 EF)

— virkningen af den angivelige tilsidesættelse af kontradiktionsprincippet i forbindelse med vedtagelsen af forordningen om indførelse af den midlertidige antidumpingtold på gyldigheden af forordningen om indførelse af den endelige antidumpingtold.

25 Ajinomoto har desuden fremsat et tredje anbringende, nemlig at Retten har foretaget en urigtig retsanvendelse for så vidt angår fortolkningen af grundforordningens artikel 2, stk. 3 og 6.

Første led af det første anbringende

26 Ifølge appellanterne har Retten foretaget en urigtig retsanvendelse, idet den i den appellerede dom på den ene side har fastslået, at patentbeskyttelsen ikke har

nogen betydning for kravet i grundforordningens artikel 2, stk. 3, om, at priserne på eksportørens hjemmemarked skal være sammenlignelige med priserne på eksportmarkedet, for at de kan anvendes til at fastlægge den normale værdi på grundlag af de faktiske priser, og på den anden side, at fastlæggelsen af den normale værdi på grundlag af priserne på et produkt, der var patentbeskyttet i USA, var foreneligt med grundforordningen.

27 Appellanterne har gjort gældende, at i henhold til grundforordningens artikel 2, stk. 3, kan den normale værdi kun fastlægges på grundlag af de faktiske priser på en eksportørs hjemmemarked, hvis disse priser gyldigt kan sammenlignes med priserne på eksportmarkedet. Med henblik på at vurdere, om dette er tilfældet, skal fællesskabsinstitutionerne tage alle de faktorer i betragtning, der bestemmer priserne, og som ikke er en følge af uberettigede handelshindringer i eksportlandet. Institutionerne skal ligeledes undersøge, om disse faktorer er de samme i eksportlandet som i resten af Fællesskabet.

28 Når eksportørens hjemmemarked som i den foreliggende sag er patentbeskyttet, mens eksportmarkedet ikke er det, er kravet om sammenlignelighed efter grundforordningens artikel 2, stk. 3, ikke opfyldt. I den situation bør fællesskabsinstitutionerne efter appellanternes opfattelse i henhold til grundforordningens artikel 2, stk. 3, litra b), nr. ii), fastlægge den normale værdi på grundlag af en beregnet værdi.

29 Ifølge appellanterne anlagde Retten imidlertid en fejlagtig vurdering ved at fastslå, at den omstændighed, at der fandtes et patent på eksportørens hjemmemarked, under ingen omstændigheder kunne få indvirkning på spørgsmålet om

prisernes sammenlignelighed. Selv om Retten ikke udtrykkeligt udtalte sig om den nærmere betydning af udtrykket »sammenlignelig« eller sætningsleddet »muliggør en passende sammenligning« i grundforordningens artikel 2, stk. 3, følger det nødvendigvis af, hvad Retten fastslog i den appellerede doms præmis 126-129, at patentbeskyttelse efter Rettens opfattelse ikke udgør en omstændighed, der kan indvirke på, om priserne er sammenlignelige.

30 I den forbindelse skal det påpeges, at Retten i den appellerede doms præmis 127, 128 og 129 — som er gengivet i præmis 16 i nærværende dom — i det væsentlige fastslog, at den omstændighed, der er afgørende for, at den normale værdi skal fastlægges på grundlag af de faktiske priser og ikke på grundlag af en beregnet værdi netop er, at der findes sådanne priser, som er et resultat af markedskræfterne, og som afspejler den aktuelle situation på eksportørens hjemmemarked. Retten udelukkede ikke principielt, at eksistensen af et patent ville kunne påvirke den faktiske pris og dermed metoden til at fastlægge den normale værdi, men fastslog blot, at appellanterne ikke havde godtgjort, at patentet havde haft en sådan virkning i den pågældende sag.

31 Den argumentation, appellanterne har fremført i appelsagen, har til formål at så tvivl om Rettens fortolkning. Ifølge appellanterne er det afgørende kriterium for, om det er den ene eller den anden beregningsmetode, der skal vælges, ikke de faktiske priser på eksportørens hjemmemarked, men om disse priser er sammenlignelige med eksportprisen. Det er på baggrund af dette synspunkt, at de efterfølgende har gjort gældende, at det forhold, at der kun findes et patent på eksportørens hjemmemarked, er til hinder for, at priserne på dette marked kan sammenlignes med priserne på eksportmarkedet, og at den normale værdi derfor skal fastlægges på grundlag af en beregnet værdi.

32 Hertil bemærkes, at appellanternes synspunkt hviler på en fejlfortolkning af grundforordningens artikel 2, stk. 3.

33 Denne bestemmelse indeholder tre forskellige metoder med henblik på fastlæggelsen af den normale værdi. Den første metode, der er omtalt i artikel 2, stk. 3, litra a), består i, at den normale værdi fastlægges på grundlag af den faktiske pris, dvs. »den sammenlignelige pris, der faktisk er betalt eller skal betales i normal handel for samme vare til forbrug i eksport- eller oprindelseslandet«.

34 Efter den anden metode, der er nævnt i artikel 2, stk. 3, litra b), nr. i), skal den normale værdi fastlægges på grundlag af »den sammenlignelige pris for samme vare, når denne udføres til et tredjeland«.

35 Endelig skal den normale værdi efter den tredje metode, der er nævnt i artikel 2, stk. 3, litra b), nr. ii), fastlægges på grundlag af en beregnet værdi.

36 Grundforordningens artikel 2, stk. 3, litra b), in limine, pålægger fællesskabsinstitutionerne at benytte de sidste to metoder, »såfremt samme vare ikke sælges i normal handel på eksportlandets eller oprindelseslandets hjemmemarked, eller såfremt et sådant salg ikke muliggør en passende sammenligning«.

37 Domstolen har i den forbindelse påpeget, at efter ordlyden af grundforordningens artikel 2, stk. 3, litra a), og ordningen i henhold til bestemmelsen som helhed skal den normale værdi i første række fastlægges på grundlag af den pris, der faktisk

er betalt eller skal betales i normal handel, og at det fremgår af grundforordningens artikel 2, stk. 3, litra b), at andre fremgangsmåder end dette princip kun kan komme på tale, såfremt samme vare ikke sælges i normal handel, eller såfremt et sådant salg ikke muliggør en passende sammenligning (dom af 13.2.1992, sag C-105/90, Goldstar mod Rådet, Sml. I, s. 677, præmis 12).

38 I præmis 13 i dommen i sagen Goldstar mod Rådet har Domstolen præciseret, at begrebet normal handel sigter til selve arten af den pågældende afsætning. Efter begrebet gælder der, hvad angår spørgsmålet om fastlæggelsen af den normale værdi, andre regler i tilfælde, hvor en afsætning på hjemmemarkedet ikke sker på normale forretningsmæssige vilkår, navnlig når en vare sælges til en pris, der ligger under produktionsomkostningerne, eller når der finder transaktioner sted mellem parter, der er forretningsmæssigt forbundet, eller mellem hvem der består en kompensationsaftale.

39 Endelig bemærkes, at det relevante spørgsmål i forbindelse med betingelsen om, at afsætningen på eksportørens hjemmemarked skal muliggøre en passende sammenligning, er, hvorvidt denne afsætning var tilstrækkelig repræsentativ til at kunne tjene som grundlag for fastlæggelsen af den normale værdi. Transaktionerne på hjemmemarkedet må således afspejle en normal køberadfærd og føre til en normal prisdannelse (dommen i sagen Goldstar mod Rådet, præmis 15).

40 Det må herefter fastslås, at de to muligheder, der er nævnt i grundforordningens artikel 2, stk. 3, litra b), in limine, der er fællesskabsinstitutionernes hjemmel til at fravige den metode, hvorefter den normale værdi skal fastlægges på grundlag af de faktiske priser, er udtømmende, og at de begge refererer til, hvad der er karakteristisk for afsætningen og ikke til prisen på varen.

41 Appellanterne har imidlertid ikke i den foreliggende sag påstået, at patentbeskyttelsen i USA var af en sådan art, at den kunne påvirke spørgsmålet om, hvorvidt afsætningen af aspartam på det amerikanske marked var normalt salg eller repræsentativt som omhandlet i dommen i sagen Goldstar mod Rådet. De har heller ikke gjort gældende, at Retten foretog en urigtig retsanvendelse i den forbindelse.

42 De hævder derimod, at metoden med den beregnede normale værdi ligeledes må anvendes, når prisen på produktet på eksportørens hjemmemarked ikke er sammenlignelig med eksportprisen. De forsøger således at udvide de to muligheder, der udtømmende er opregnet i grundforordningens artikel 2, stk. 3, litra b), in limine, med en tredje mulighed, som bestemmelsen ikke indeholder.

43 Herefter kan appellanternes synspunkt ikke tiltrædes.

44 Under disse omstændigheder er det ufornødent at tage stilling til såvel det spørgsmål, om den omstændighed, at der alene er patentbeskyttelse på eksportørens hjemmemarked, kan indvirke på prisernes sammenlignelighed, som til de argumenter, appellanterne har fremført i den forbindelse for at imødegå den appellerede doms præmis 126-129.

45 Herefter må det første led af det første anbringende forkastes.

Andet led af det første anbringende

46 Appellanterne hævder, at Retten foretog en urigtig retsanvendelse ved at fastslå, at Rådets konklusion om, at de priser, der var patentbeskyttet i USA, var »sammenlignelige priser« som omhandlet i grundforordningens artikel 2, stk. 3, var tilstrækkeligt begrundet.

47 Institutionerne har efter appellanternes opfattelse kun givet én forklaring i den forbindelse, nemlig at en skadevoldende prisdiskrimination fordømmes i fællesskabsretten og international ret, uanset de grunde og motiver, der ligger til grund for diskriminationen. Ikke desto mindre har de hverken udtalt sig om prisernes sammenlignelighed eller forklaret, hvorfor prisforskellen efter deres opfattelse derfor kunne sidestilles med en prisdiskrimination i den foreliggende sag. Den »cirkulære karakter« af priserne taget i betragtning — priserne var sammenlignelige, fordi de kunne sidestilles med en prisdiskrimination, hvilket forudsatte en konstatering af, at priserne var sammenlignelige — kan institutionernes begrundelse ifølge appellanterne ikke udgøre en gyldig begrundelse som omhandlet i traktatens artikel 190.

48 Hertil bemærkes, at det for det første må fastslås, at andet led af det første anbringende kan fremmes til behandling i realiteten, i det omfang appellanterne herved kritiserer Retten for fejlagtigt at have fastslået, at betingelserne i traktatens artikel 190 var opfyldt.

49 Det skal dernæst påpeges, at Retten i den appellerede doms præmis 132 har citeret 18. betragtning til forordning nr. 3421/90, hvortil der henvistes i ottende betragtning til forordning nr. 1391/91. I 18. betragtning har Kommissionen vedrørende argumentet om, at priserne i USA på grund af patentbeskyttelsen ikke var sammenlignelige, anført, at skadevoldende prisdiskrimination fordømmes i EF-lovgivningen og international ret uanset grundene til en sådan diskrimination, at patentet i USA som sådant ikke er bestemmende for prisniveauet for hjemmemarkedet, at hvis eksportøren benytter sin stilling som patenthaver til at tage højere priser på hjemmemarkedet end ved eksportsalg, må en sådan praksis tilskrives hans forretningsmæssige beslutningsfrihed, og at der ingen grund er til, at en sådan prisdifferentiering, i det omfang den påfører den pågældende erhvervsgren i Fællesskabet skade, ikke skal være omfattet af antidumpingreglerne.

50 Retten fastslog i den appellerede doms præmis 133, at det anførte var tilstrækkeligt til, at de berørte parter kunne få kendskab til grundlaget for den trufne foranstaltning, således at de kunne forsvare deres rettigheder, og til, at Retten kunne udøve sin prøvelsesret.

51 I modsætning til det af appellanterne fremførte er denne retlige vurdering fra Rettens side ikke udtryk for en urigtig retsanvendelse. Faktisk har Retten i den appellerede doms præmis 132 og 133 vurderet begrundelsen for forordning nr. 1391/91 og har med rette fundet, at den var tilstrækkelig til at opfylde betingelserne i traktatens artikel 190.

52 Herefter må det andet led af det første anbringende forkastes.

Det andet anbringende

53 Appellanterne har gjort gældende, at den appellerede doms præmis 87, der er gengivet i nærværende doms præmis 20, er udtryk for en urigtig retsanvendelse, samt at den ikke er tilstrækkeligt begrundet, i det omfang det deri uretmæssigt fastslås, at Kommissionens afvisning af at meddele nogen form for oplysninger om sin beslutning, før den midlertidige antidumpingtold blev indført, er en mangel, der kan afhjælpes efter fastsættelsen af tolden, og at afvisningen af at meddele disse oplysninger således ikke anfægter gyldigheden af den endelige opkrævning af den midlertidige told.

54 De har i den forbindelse nærmere anført, at da Kommissionen er forpligtet til at overholde kontradiktionsprincippet, før den vedtager en forordning om indførelse af en antidumpingtold, kan den manglende overholdelse af denne forpligtelse logisk set ikke afhjælpes efter vedtagelsen af en sådan forordning. En midlertidig antidumpingtold, der retsstridigt er blevet pålagt af Kommissionen, kan ifølge appellanterne ikke endeligt opkræves af Rådet, for i modsat fald ville den retsstridige indførelse af den midlertidige told ikke blive sanktioneret.

55 Den retspraksis, der er citeret i den appellerede doms præmis 87, er ikke relevant. Den nævnte retspraksis går på betingelserne for, at et annullationssøgsmål til prøvelse af en forordning om indførelse af en midlertidig told, kan antages til realitetsbehandling, og ikke som i den foreliggende sag på tilsidesættelsen af den grundlæggende ret til at blive hørt inden indførelsen af en sådan told og heller ikke på den heraf følgende virkning på lovligheden af den endelige opkrævning af denne told i henhold til en forordning om indførelse af den endelige antidumpingtold.

56 Det fremgår ifølge appellanterne desuden af grundforordningens artikel 12, stk. 2, litra a), at den endelige opkrævning af den midlertidige told ikke kan

besluttes, før »der er anvendt en midlertidig told«. Eftersom vedtagelsen af en forordning om indførelsen af en midlertidig told er en forudgående betingelse for, at Rådet endeligt kan opkræve en sådan told, må den omstændighed, at den midlertidige told er retsstridig, nødvendigvis medføre, at den endelige opkrævning af den bliver retsstridig.

57 Appellanterne har fremført flere argumenter til støtte for, at der findes et grundlæggende fællesskabsretligt princip, der pålægger Kommissionen en forpligtelse til at give eksportørerne lejlighed til at udøve deres ret til at blive hørt, før en midlertidig antidumpingtold indføres. Ifølge appellanterne har Retten uretmæssigt undladt at behandle dette spørgsmål i dommen.

58 Rådet har sat spørgsmålstegn ved, om appellanternes andet anbringende kan antages til realitetsbehandling, idet de hverken fremsatte dette anbringende for Retten eller underbyggede deres synspunkt med hensyn til lovligheden af den endelige opkrævning af den midlertidige told. I første instans anførte de blot i en enkelt sætning, at »på grund af den retsstridige karakter af Kommissionens forordning, der indførte den midlertidige told, må forordningens [nr. 1391/91] artikel 2 annulleres«, men angav ikke, hvad der begrundede denne annullation.

59 Hvad angår anbringendets materielle indhold har Rådet anført, at den påståede retsstridige karakter af den midlertidige told under alle omstændigheder ikke kan medføre, at den endelige opkrævning af den midlertidige told bliver retsstridig. Dette fremgår af Domstolens faste praksis vedrørende forholdet mellem forordninger om indførelse af en midlertidig antidumpingtold og forordninger om indførelse af en endelig antidumpingtold (dommene i sagerne Brother Industries mod Kommissionen, Technointorg mod Kommissionen og Rådet, og Neotype Technointorg mod Kommissionen og Rådet).

60 Kommissionen har gjort gældende, at det eneste argument, appellanterne har fremført i forbindelse med dette andet anbringende, er, at den retlige mangel, som den manglende offentliggørelse hævdedes at udgøre, ikke kunne afhjælpes efter vedtagelsen af forordningen om indførelse af den midlertidige told.

61 Kommissionen har under henvisning til præmis 70 i dommen i sagen Neotype Techmashexport mod Kommissionen og Rådet påpeget, at det ikke fremgår af appellerne, på hvilke punkter den foreliggende sag afviger fra den sag, der var baggrunden for ovennævnte dom, og heller ikke, hvorfor dommen er urigtig. Kommissionen er således af den opfattelse, at dette anbringende må afvises, idet det ikke er i overensstemmelse med artikel 112, stk. 1, første afsnit, litra c), i Domstolens procesreglement, hvorefter appellen skal angive de påberåbte retlige argumenter.

62 For så vidt angår anbringendets realitet er Kommissionens synspunkt identisk med Rådets.

63 Hertil bemærkes, at det må fastslås, at appellanterne i appellerne ikke alene har angivet det anbringende, som de har fremført vedrørende den appellerede doms præmis 87, men ligeledes har fremført argumenter til støtte herfor, således som det fremgår af nærværende doms præmis 53-57. Desuden er det ikke blevet bestridt, at appellanterne i første instans har fremsat et anbringende om annullation, hvorefter den endelige opkrævning af den midlertidige antidumpingtold var retsstridig på grund af den manglede offentliggørelse, og heller ikke, at anbringendet i appellen er rettet mod det svar, som Retten har givet på det punkt i den appellerede doms præmis 87.

64 Under disse omstændigheder må det andet anbringende fremmes til realitetsbehandling.

65 For så vidt angår dette anbringendes materielle indhold bemærkes det i overensstemmelse med præmis 69 i dommen i sagen Neotype Techmashexport mod Kommissionen og Rådet, at gyldigheden af den endelige forordning om endelig opkrævning af den midlertidige antidumpingtold kun kan påvirkes af den midlertidige forordnings eventuelle ugyldighed, såfremt ugyldigheden har haft indflydelse på den endelige forordning.

66 I samme doms præmis 70 fastslog Domstolen, at de anbringender, sagsøgeren havde påberåbt sig til støtte for annullation af den midlertidige forordning, ikke kunne gøres gældende i forhold til den endelige forordning. Den omstændighed, at sagsøgeren ikke rettidigt var blevet orienteret om indførelsen af den midlertidige told, havde ingen betydning for den endelige opkrævning af den midlertidige told, i det omfang sagsøgeren havde kunnet fremføre sine synspunkter før udstedelsen af den endelige forordning. Domstolen fandt ligeledes, at anbringendet om, at der var anvendt et forkert referenceland, da den midlertidige forordning blev udstedt, samt anbringendet om, at metoden for fastsættelse af den midlertidige told var fejlagtig, ikke kunne påberåbes til støtte for annullation af den endelige forordning, idet disse forhold var blevet berigtiget i forbindelse med vedtagelsen af den sidste forordning.

67 Herefter findes Retten i den appellerede doms præmis 87 med rette at have fastslået, at selv om man går ud fra det af appellanterne anførte, hvorefter en overholdelse af kontradiktionsprincippet forudsætter, at importørerne bliver underrettet om de vigtigste kendsgerninger og betragtninger, på grundlag af hvilke det påtænkes at indføre midlertidig told, kan en manglende iagttagelse af de pågældende rettigheder ikke i sig selv medføre, at forordningen om indførelse af den endelige told er behæftet med en mangel, når manglen ved den procedure, der har ført til udstedelsen af forordningen om indførelse af den midlertidige told, er blevet afhjulpet under den procedure, der har ført til udstedelsen af forordningen om indførelse af den endelige told. Appellanterne har i øvrigt ikke bestridt Rettens synspunkt i den appellerede doms præmis 89-118, hvoraf det fremgår, at fællesskabsinstitutionerne har opfyldt deres informationsforpligtelse i henhold til grundforordningen, og at appellanternes ret til kontradiktion er blevet iagttaget under den procedure, der har ført til udstedelsen af den endelige forordning.

68 Appellanterne har imidlertid gjort gældende, at den foreliggende sag adskiller sig fra den, der var baggrunden for dommen i sagen Neotype Techmashexport mod Kommissionen og Rådet. De mangler, der var tale om i den sag, vedrørte ifølge appellanterne ubetydelige aspekter ved undersøgelsesproceduren, såsom meddelelsen om genoptagelsen af proceduren og tidsrummet mellem sagsøgernes fremsættelse af bemærkninger og vedtagelsen af de pågældende foranstaltninger, hvorimod den foreliggende sag vedrører tilsidesættelsen af et grundlæggende fællesskabsretligt princip, nemlig forpligtelsen til at meddele de relevante oplysninger om vedtagelse af særdeles indgribende antidumpingforanstaltninger.

69 Hertil bemærkes, at det i modsætning til det af appellanterne hævdede må fastslås, at de uregelmæssigheder, der var tale om i dommen i sagen Neotype Techmashexport mod Kommissionen og Rådet, ikke vedrørte ubetydelige aspekter ved den procedure, der førte til vedtagelsen af forordningen om indførelse af den midlertidige told. Sagsøgeren i den pågældende sag havde på den ene side i lighed med appellanterne i den foreliggende sag hævdet, at det forhold, at sagsøgeren ikke rettidigt var blevet orienteret om indførelsen af den midlertidige told, udgjorde en tilsidesættelse af sagsøgerens ret til kontradiktion [jf. retsmøderapporten i sagen, afsnit III, punkt 2, litra a), i)]. På den anden side havde sagsøgeren også påberåbt sig andre anbringender, der vedrørte vigtige omstændigheder ved den procedure, der førte til vedtagelsen af forordningen om indførelse af den midlertidige told, som f.eks. valget af referenceland og den metode, der var anvendt til at fastlægge den midlertidige told.

70 Det må herefter fastslås, at den foreliggende sag ikke adskiller sig fra den sag, der var baggrunden for den løsning, Domstolen valgte i præmis 69, 70 og 71 i dommen i sagen Neotype Techmashexport mod Kommissionen og Rådet, og at den appellerede doms præmis 87 følgelig ikke er udtryk for en urigtig retsanvendelse fra Rettens side.

71 For så vidt angår klagepunktet om, at den appellerede doms præmis 87 er utilstrækkeligt begrundet, skal det blot fastslås, at appellanterne ikke har redegjort for, hvorledes dette klagepunkt er forskelligt fra klagepunktet om, at Retten har foretaget en urigtig retsanvendelse.

72 Appellanternes andet anbringende kan herefter ikke tiltrædes.

Det tredje anbringende

73 Ajinomoto har hævdet, at Retten foretog en urigtig retsanvendelse ved at fastslå, at fællesskabsinstitutionernes fastlæggelse af den normale værdi for disse produkter med oprindelse i Japan på grundlag af priserne på det amerikanske marked var i overensstemmelse med grundforordningens artikel 2, stk. 3 og 6.

74 Ifølge Ajinomoto var disse priser — i modsætning til, hvad Retten fastslog i den appellerede doms præmis 180 — ikke »sammenlignelige« som omhandlet i grundforordningens artikel 2, stk. 6, fordi varerne var patentbeskyttede. Ajinomoto har i den forbindelse blot henvist til de argumenter, selskabet fremførte under det første led af første anbringende, men har ikke fremført noget selvstændigt argument til støtte for dette anbringende.

75 Da de argumenter, appellanterne har fremført i forbindelse med første led af første anbringende, er blevet forkastet af de grunde, der er anført i nærværende doms præmis 30-44, må Ajinomoto's tredje anbringende også forkastes.

76 Herefter må appellerne forkastes i det hele.

Sagens omkostninger

77 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, der ifølge artikel 118 finder anvendelse i appelsager, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da appellanterne har tabt sagen, og Rådet har nedlagt påstand om, at appellanterne tilpligtes at betale sagens omkostninger, bør det pålægges appellanterne at bære deres egne omkostninger og betale Rådets omkostninger i appelsagen.

78 Procesreglementets artikel 69, stk. 4, bestemmer, at institutioner, der er indtrådt i en sag, bærer deres egne omkostninger. Det bestemmes derfor, at Kommissionen bærer sine egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

1) **Appellerne forkastes.**

2) Ajinomoto Co., Inc. og The NutraSweet Company bærer deres egne omkostninger og betaler de omkostninger, Rådet for Den Europæiske Union har afholdt i appelsagen.

3) Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber bærer sine egne omkostninger.

Gulmann Skouris Puissochet

Schintgen Macken

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 3. maj 2001.

R. Grass

Justitssekretær

C. Gulmann

Formand for Sjette Afdeling